

Sygn. akt V U 125/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2021 r.

**Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w następującym składzie:**

Przewodniczący: Sędzia Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant: st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2021 r. w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku H. W. (...) w T.

z udziałem D. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o ustalenie podlegania ustawodawstwu polskiemu

na skutek odwołania H. W. (...) w T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T.

z dnia 24 listopada 2020 r. sygn.: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję i zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. do wydania D. C. zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 za okres:

- od dnia 2 czerwca 2016 r. do dnia 27 listopada 2016r.,

- od dnia 1 sierpnia 2018 r. do dnia 31 grudnia 2020r.,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. na rzecz wnioskodawcy H. W. (...) w T. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

Sygn. akt V U 125/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 listopada 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wydaną na podstawie art. 83 ust 1 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 105§1 k.p.a. oraz art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich , którzy nie są objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz. Urz. Nr L 344 z 29 grudnia 2010 r.) odmówił wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do obywatela Ukrainy D. C. na formularzu A1za okres od 2 czerwca 2016 roku do 27 listopada 2016 roku oraz za okres od 1 sierpnia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2020 roku z uwagi na brak rezydencji podatkowej.

Organ rentowy w podniósł, iż w całym spornym okresie uczestnik nie wykazał tzw. rezydencji podatkowej, co wyklucza przyjęcie legalnego zamieszkiwania na terenie Polski i wobec tego nie mają do niego zastosowania przepisy rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia (WE) nr 987/2009, co w konsekwencji skutkowało odmową wydania zaświadczenia A1 o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego dla uprawnionego obywatela Ukrainy.

W odwołaniu od decyzji płatnik składek H. W. wniósł o jej zmianę poprzez zobowiązanie organu rentowego do wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do obywatela Ukrainy D. C. na formularzu A1 za okres od 2 czerwca 2016 roku do 27 listopada 2016 roku oraz za okres od 1 sierpnia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2020 roku oraz o zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu odwołania skarżący podniósł, że bezprawne i sprzeczne z prawem wspólnotowym jest żądanie dostarczenia certyfikatu rezydencji podatkowej, w sytuacji gdy organ rentowy nie kwestionuje, że uczestnik posiada dokument uprawniający go do legalnego do pobytu w Polsce.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik składek H. W. prowadzi działalność gospodarczą w Polsce w T.. Przedmiotem działalności jest transport drogowy towarów na terenie krajów i Unii Europejskiej, w tym Polski (okoliczności bezsporne).

Uczestnik D. C. od 2 czerwca 2016 roku jest zatrudniony przez H. W. na podstawie umowy o pracę w charakterze kierowcy ciągnika siodłowego, w pełnym wymiarze czasu pracy, na czas nieokreślony.

(dowód: umowa o pracę– akta osobowe załączone do akt sprawy)

Płatnik zatrudnia w swojej firmie około 50 kierowców, w tym 40 spoza Unii Europejskiej, głównie z Ukrainy, Białorusi i Rosji. Kierowcy płatnika - w tym uczestnik - zajmują się przewozem towarów na terenie krajów Unii Europejskiej tj. Holandia, Niemcy, Dania, Belgia, Austria, Polska.

Pracownicy będący obcokrajowcami w czasie pracy nocują w kabinach pojazdów ciężarowych, a w czasie wolnym od pracy w większości zamieszkują w siedzibie pracodawcy w T.. Tam płatnik wraz z kilkoma innymi przedsiębiorstwami transportowymi wybudował bazę socjalno-bytową dla kierowców na około 50 osób. Znajdują się tam pokoje (...) osobowe. Do dyspozycji pracowników jest siedem w pełni wyposażonych pomieszczeń kuchennych, 10 łazienek. W bazie znajdują się 3 pralki automatyczne, 4 zmywarki i 6 telewizorów.

Z reguły kierowcy pracują około 4 lub 3 tygodnie , a dwa lub jeden tydzień mają wolny od pracy. W takim systemie pracował także uczestnik. W Polsce opłacał on podatki. Uczestnik mieszkał i był zameldowany w T..

Uczestnik jest obywatelem Ukrainy. W spornym okresie posiadał karty pobytu, uprawniające go do legalnego zamieszkiwania w Polsce, zezwolenie na pracę w Polsce oraz świadectwo kierowcy wydane przez Głównego Inspektora Transportu Drogowego do celów zarobkowego przewozu drogowego rzeczy na podstawie licencji wspólnotowej. Pracodawca odprowadzał składki do ZUS i zaliczki na podatek dochodowy od przychodów uzyskiwanych w Polsce. Wynagrodzenie za pracę było wypłacane na konto bankowe uczestnika w Polsce. Uczestnik posiada nadany numer PESEL, opłaca podatek dochodowy i odprowadza składki na ubezpieczenia społeczne w Polsce.

Płatnik posiadał zezwolenie typu A na zatrudnienie uczestnika jako obywatela spoza Unii Europejskiej.

Do końca czerwca 2017 roku ZUS wydawał zaświadczenia A1 dla kierowców – obywateli Ukrainy zatrudnionych na podstawie umowy o pracę przez (...) Sp. z o.o. bez żądania dokumentu o rezydencji podatkowej. Takiego dokumentu ZUS zaczął wymagać od 1 lipca 2017 roku.

(dowód: zeznania świadka S. Ś. – k. 39-42 akt sprawy, zezwolenie na pobyt i pracę , świadectwo kierowcy - zawarte w aktach osobowych)

Uczestnik w trakcie zatrudnienia z uwagi na charakter pracy upoważnił pracowników biura w T. w osobach wskazanych w pełnomocnictwie do odbioru wszelkiej korespondencji kierowanej do niego.

(dowód: pełnomocnictwo – k. 33 akt)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie bezspornym było, że uczestnik, jako obywatel Ukrainy został w spornym okresie zatrudniony przez pracodawcę prowadzącego działalność gospodarczą w Polsce, na podstawie umowy o pracę i wykonuje pracę kierowcy na terenie państw Unii Europejskiej, w tym Polski.

Kwestia sporna dotyczyła tego, czy organ rentowy winien wydać zaświadczenie A1 w związku z tym zatrudnieniem tj. czy uczestnik legalnie zamieszkuje w Polsce. Przy czym organ rentowy warunkował wydanie zaświadczenia, a tym samym potwierdzenie legalności zamieszkiwania, nie tylko od przedłożenia dokumentu, który uprawnia do pobytu w Polsce, ale także dokumentu potwierdzającego obowiązek podatkowy w Polsce (dokument potwierdzający rezydencję podatkową) wydany przez organ podatkowy.

Podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym obywateli Ukrainy reguluje umowa międzynarodowa, jaką Rzeczpospolita Polska zawarła z Ukrainą - umowa z dnia 18 maja 2012 r. o zabezpieczeniu społecznym (Dz. U. 2013.1373), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2014 r. Zgodnie z art. 3 umowy ma ona zastosowanie do osób, które podlegały lub podlegają ustawodawstwu jednej lub obu umawiających się stron, przy czym ogólna zasada z art. 6 wskazuje, że osoba, do której stosuje się niniejszą umowę, podlega ustawodawstwu tej umawiającej się strony, na której terytorium wykonuje pracę, zaś zgodnie z treścią art. 7 ust. 3, podróżujący personel przedsiębiorstwa transportowego, działającego na terytoriach obu umawiających się stron, podlega ustawodawstwu tej umawiającej się strony, na której terytorium przedsiębiorstwo jest zarejestrowane.

W przedmiotowej sprawie uczestnik jest zatrudniony przez płatnika, który ma zarejestrowaną działalność gospodarczą na terytorium Polski. Oznacza to, że pracownicy płatnika, który ma zarejestrowaną działalność na terytorium Polski, mający obywatelstwo ukraińskie podlegają ustawodawstwu polskiemu w zakresie obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej).

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym określa ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2019.300.j.t.), która w art. 2a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. 2017 poz. 1778), stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, stan cywilny oraz stan rodzinny. Zasada równego traktowania dotyczy w szczególności warunków objęcia systemem ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z art. 5 ust. 2 tej ustawy systemowej nie podlegają ubezpieczeniom społecznym określonym w ustawie obywatele państw obcych, których pobyt na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej nie ma charakteru stałego i którzy są zatrudnieni w obcych przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, misjach, misjach specjalnych lub instytucjach międzynarodowych, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

Sytuacja obywatela państwa obcego oznacza, że jeśli nie są spełnione warunki z art. 5 ust. 2 ustawy systemowej, nie będzie podlegał ubezpieczeniu społecznemu w Polsce, nawet dobrowolnie i bez oceny, czy taki tytuł ubezpieczenia posiada w kraju ojczystym, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

Skutek ten następuje jednak tylko wobec tej osoby, która nie jest objęta rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia

społecznego (Dz.U. UE. L. 2004.166.1; dalej „rozporządzenie (WE) nr 883/2004”) oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE. L. 2009.284.1) oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z 24 listopada 2010r.

Artykuł 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z 24 listopada 2010r. stanowi, że Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci, **pod warunkiem że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego** i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego.

Na mocy art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010 rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 powinny mieć zastosowanie tylko o tyle, o ile dana osoba już legalnie zamieszkuje na terytorium państwa członkowskiego. Legalne zamieszkanie powinno być zatem warunkiem wstępnym stosowania tych rozporządzeń”.

Wskazać należy, że pojęcie „legalnego zamieszkania” na terytorium państwa członkowskiego nie zostało zdefiniowane na gruncie prawa europejskiego. Użycie zwrotu „legalne zamieszkiwanie” - bez dodatkowych warunków i bliższego sprecyzowania - w odniesieniu do terytorium państwa członkowskiego oznaczać musi poddanie kontroli legalności zamieszkiwania przepisom krajowym tego państwa.

Przepis art. 1 rozporządzenia nr 883/2004 w pkt j) określa zamieszkanie jako miejsce, w którym osoba zwykle przebywa.

Z kolei artykuł 11 rozporządzenia wykonawczego nr 987/2009 do rozporządzenia nr 883/2004, stanowi, że zamieszkanie dla celów rozporządzenia nr 883/2004 oznacza „ośrodek interesów życiowych” zainteresowanej osoby. Ustalenie tego ośrodka interesów życiowych obejmuje ocenę okoliczności, z uwzględnieniem czynników takich jak czas trwania pobytu, podejmowana aktywność, sytuacja rodzinna i więzi rodzinne, działalność o charakterze niezarobkowym, sytuacja mieszkaniowa lub miejsce zamieszkania dla celów podatkowych. Ponadto gdy rozważenie tych kryteriów nie doprowadzi do definitywnego rezultatu, decydujący dla ustalenia miejsca zamieszkania danej osoby jest jej zamiar, tak jak wynika on ze wspomnianych okoliczności. Określone w rozporządzeniu nr 883/2004 „zamieszkanie” jest zatem pojęciem faktycznym.

Rozporządzenie nr 1231/2010 ma służyć ustaleniu, w pierwszej kolejności, czy w świetle prawa Unii obywatel państwa trzeciego ma prawo do koordynacji zabezpieczenia społecznego. Jak sugeruje pojęcie „legalnego zamieszkania w państwie członkowskim”, jest to pojęcie o charakterze prawnym. Definicja faktycznego pojęcia „zamieszkania” z rozporządzenia nr 883/2004 nie może mieć zatem żadnych konsekwencji dla wykładni pojęcia „legalnego zamieszkania w państwie członkowskim” dla celów rozporządzenia nr 1231/2010. Tym, co należy ustalić, jest prawna kwalifikacja obecności obywateli państw trzecich w państwach członkowskich – w świetle prawa Unii. Wynika z tego również, że pojęcia „legalnego zamieszkania w państwie członkowskim” dla celów art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010, „zamieszkania” zdefiniowanego w art. 1 lit. j) rozporządzenia nr 883/2004 są w prawie Unii odrębnymi pojęciami prawnymi.

A zatem zamieszkanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalne, jeżeli zamieszkanie to jest zgodne z polskim prawem.

Cudzoziemiec zamieszkuje legalnie na terenie RP, jeżeli posiada dokument uprawniający go do pobytu i zezwolenie na pracę w Polsce lub jest rezydentem podatkowym w Polsce. Przy czym legitymowanie się zezwoleniem na pobyt oraz pracą lub wizą (S. lub krajową) jest dokumentem wystarczającym do stwierdzenia legalności zamieszkiwania na terytorium RP na potrzeby wydania zaświadczenia A1, nawet w przypadku braku rezydencji podatkowej. Certyfikat rezydencji zgodnie z definicją zawartą w art. 5a pkt 21 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych oznacza zaświadczenie o miejscu zamieszkania podatnika dla celów podatkowych wydane przez właściwy

organ administracji podatkowej państwa zamieszkania podatnika. Taki dokument zgodnie z przepisem art. 3 ust. 1a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych może uzyskać osoba fizyczna mająca miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej czyli osoba fizyczna, która posiada na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych) lub osoba, która przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dłużej niż przez 183 dni w roku podatkowym. Mając na uwadze powyższe, należy uznać, że o miejscu zamieszkania dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych decydują dwa kryteria. Kryterium pierwsze to ośrodek interesów osobistych lub gospodarczych, czyli tzw. ośrodek interesów życiowych. Jeżeli osoba fizyczna posiada ośrodek interesów osobistych lub gospodarczych w Polsce, spełniony jest warunek do objęcia jej nieograniczonym obowiązkiem podatkowym. Drugim kryterium, którego spełnienie wystarcza do objęcia osoby fizycznej nieograniczonym obowiązkiem podatkowym, jest faktyczne przebywanie na terytorium Polski dłużej niż 183 dni w roku. Spełnienie któregokolwiek z tych warunków powoduje, że dana osoba fizyczna zostaje z mocy prawa uznana za rezydenta polskiego i tym samym podlega nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu w Polsce.

Rezydencja podatkowa jest zatem dokumentem pozwalającym organom podatkowym na ustalenie faktycznego miejsca pobytu podatnika na terytorium Polski wyłącznie dla celów podatkowych. Uzyskanie takiego dokumentu zależy bowiem albo od wykazania, że w Polsce znajduje się centrum życiowe cudzoziemca albo że przebywa on w Polsce dłużej niż 183 dni.

Do ustalenia właściwego ustawodawstwa wystarczy zaś wykazanie przez uprawnionego faktu legalnego zamieszkiwania na terytorium RP, a to pojęcie, jest pojęciem prawnym, a nie faktycznym, tak jak ma to miejsce w przypadku rezydencji podatkowej. Legalne zamieszkiwanie nie jest bowiem uzależnione od tego gdzie znajduje się centrum życiowe danej osoby ani od długości jej pobytu w Polsce, a jedynie od tego czy cudzoziemiec ma dokumenty pozwalające mu na pobyt i pracę w Polsce. Dokument rezydencji podatkowej jakkolwiek potwierdza fakt legalnego pobytu w Polsce, to jest pojęciem szerszym od pojęcia legalnego zamieszkiwania na terytorium RP niezbędnego do ustalenia właściwego ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń społecznych. Nie każdy bowiem cudzoziemiec, który legalnie przebywa i pracuje na terenie Polski, co jest wystarczające do ustalenia właściwego ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń społecznych, może otrzymać dokument rezydencji podatkowej. Dokument rezydencji podatkowej otrzyma bowiem tylko taki cudzoziemiec, który oprócz legalnego pobytu i pracy na terenie Polski wykaże także, że w Polsce znajduje się jego centrum życiowe albo że przebywa w Polsce dłużej niż 183 dni. Brak zatem dokumentu rezydencji podatkowej nie uniemożliwia wykazania przez cudzoziemca faktu legalnego zamieszkiwania na terytorium RP na potrzeby ustalenia właściwego ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Jak trafnie bowiem wskazał skarżący w odwołaniu choć definicja "legalnego zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego" nie została zdefiniowana na gruncie prawa europejskiego, to pojęcie "legalnego zatrudnienia" zostało zinterpretowane przez Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie C – 477/17 R. S. V.. W zadanym przez Sąd odsyłający pytaniu prejudycjalnym zwrócono uwagę na to, że zastosowanie art. 1 rozporządzenia nr: 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. stwarza problem z uwagi na istniejące między różnymi jego wersjami językowymi rozbieżności, ponieważ pojęcie "legalne zamieszkanie" wydaje się odpowiadać zarówno obecności, która nie jest długoterminowa, jak i pobytowi przejawiającemu pewien stopień stałości. Sąd ten wskazywał, że ani długość obecności, ani fakt, że obywatele ci zachowują zwykły ośrodek swych interesów życiowych w państwie trzecim, nie są jako takie rozstrzygające przy określaniu, czy obywatele ci "legalnie zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego" w rozumieniu art. 1 tegoż rozporządzenia. Trybunał podkreślił, że zarówno z potrzeb jednolitego stosowania prawa Unii, jak i z zasady równości wynika, że treściom przepisu prawa Unii, takiemu jak art. 1 rozporządzenia nr:1231/2010, który nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich dla określenia swego znaczenia i zakresu, należy nadać zwykle w całej Unii Europejskiej autonomiczną i jednolitą wykładnię. W sentencji orzeczenia wskazano, że artykuł 1 powołanego wyżej rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr: 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr: 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, należy interpretować w ten sposób, że obywatele państw trzecich, tacy jak ci, których dotyczy sprawa w postępowaniu

głównym, przebywający i wykonujący tymczasowo pracę w różnych państwach członkowskich na rzecz pracodawcy mającego siedzibę w danym państwie członkowskim, mogą powoływać się na przewidziane w rozporządzeniu (WE) nr: 883/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr: 883/2004 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącym wykonywania rozporządzenia nr: 987/2009 zasady koordynacji w celu określenia ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego, któremu podlegają, ze względu na to, że przebywają oni i pracują legalnie na terytorium państw członkowskich.

Trybunał Sprawiedliwości dokonał wykładni prawa UE, aby zapewnić jego stosowanie w taki sam sposób we wszystkich państwach UE.

Zatem w świetle wyżej wymienionego orzeczenia o legalności zamieszkania przesądzają – jak wyżej podniesiono - jedynie dwie przesłanki: legalne przebywanie oraz legalna praca.

W sytuacji dysponowania przez uczestnika dokumentami potwierdzającymi legalny pobyt (karta pobytu) oraz legalną pracę (zezwoleń na pracę) brak było zatem podstaw do żądania przez ZUS dodatkowo dokumentu potwierdzającego obowiązek podatkowy w Polsce (rezydencję podatkową) wydanego przez organ podatkowy celem wykazania legalnego zamieszkania. Żądanie takie jest nieuprawnione i nie znajduje oparcia w przepisach prawa europejskiego i polskiego. W szczególności źródłem prawa nie może być informacja na stronie internetowej ZUS, z której wynika, że od dnia 2 maja 2018 r. zmieniły się zasady dotyczące wymaganych dokumentów poświadczających legalność zamieszkania obywateli państw trzecich na terenie Polski i obok dokumentu, który uprawnia do pobytu niezbędny jest od tej daty także dokument potwierdzający rezydencję podatkową.

Żądanie przez organ rentowy przedstawienia certyfikatu rezydencji podatkowej jest sprzeczne także z celem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr:1231/2010 , ujętym w jego preambule, jakim jest lepsza integracja obywateli państw trzecich, którzy legalnie zamieszkują na terytorium państw członkowskich, poprzez przyznanie im jednolitych praw, odpowiadających możliwie jak najbardziej tym, z których korzystają obywatele Unii (pkt I).

Zgodnie z postanowieniami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (Dz.U.UE.L2011.343.1), obywatele państw trzecich, którzy zostali przyjęci w państwie członkowskim w celu wykonywania pracy zgodnie z prawem Unii lub prawem krajowym mają prawo do równego traktowania z obywatelami państwa członkowskiego, na którego terytorium przebywają, w zakresie działań zabezpieczenia społecznego określonych w rozporządzeniu (WE) nr: 883/2004 . Ograniczenia zastosowania zasady równego traktowania, które mogą wprowadzić państwa członkowskie w stosunku do legalnie zatrudnionych na ich terenie obywateli państw trzecich nie dotyczą zasad delegowania do pracy w innym państwie członkowskim, czy określania mającego zastosowanie ustawodawstwa, wprowadzonych rozporządzeniem, a jakiegokolwiek ograniczenia równego traktowania w zakresie zabezpieczenia społecznego na mocy cytowanej dyrektywy nie powinny naruszać praw przyznanych na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr: 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr: 883/2004 i i rozporządzenie (WE) nr: 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo.

Żądanie przedstawienia certyfikatu rezydencji podatkowej w stosunku do pracowników pochodzenia ukraińskiego należy uznać także za nieproporcjonalne, co może narazić Polskę na odpowiedzialność z tytułu naruszenia prawa wspólnotowego. W szczególności w kontekście wymagań stawianych przez pozostałe państwa członkowskie co do konieczności legitymowania się przez kierowców podczas kontroli formularzem A1 oraz konsekwencjami za jego brak, w postaci wysokich grzywn lub nawet obowiązku zaprzestania świadczenia usług transportowych w państwie przyjmującym przez płatnika .

W sprawie uczestnik- pracownik obywatel Ukrainy w spornym okresie posiadał kartę pobytu uprawniającą go do legalnego pobytu w Polsce, zezwolenie na pracę w Polsce i wykonywał na rzecz płatnika mającego siedzibę w Polsce stałą pracę kierowcy w międzynarodowym transporcie drogowym, w krajach Unii Europejskiej, w tym w Polsce, na podstawie umowy o pracę. Miał nadany nr PESEL oraz posiadał świadectwo kierowcy uprawniające go do pracy w transporcie międzynarodowym. Z tytułu zatrudnienia uczestnik opłacał podatek dochodowy, a płatnik odprowadzał składki na ubezpieczenie społeczne.

Skoro wnioskodawca spełnia definicję legalnego zamieszkiwania na terytorium RP w rozumieniu art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z 24 listopada 2010r. mają do niego zastosowanie przepisy wspólnotowej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE Nr L.04.166/1) zwane rozporządzeniem podstawowym a także rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczące wykonania rozporządzenia (WE) Nr 883/2004 (Dz. Urz. UE Nr L.09.284/1) zwane rozporządzeniem wykonawczym.

Artykuł 13 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004, stanowi, że „Osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub więcej państwach członkowskich, podlega:

a) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym państwie członkowskim; lub

b) jeżeli nie wykonuje znacznej części pracy w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania:

(i) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, jeżeli jest zatrudniona przez jedno przedsiębiorstwo lub jednego pracodawcę [...]”.

Przepisy art. 13 rozporządzenia podstawowego mają na celu wyeliminowanie podwójnego (lub wielokrotnego) ubezpieczenia w różnych państwach członkowskich albo zapobieżenie sytuacji, w której dana osoba nie będzie podlegała żadnemu ustawodawstwu, a więc z punktu widzenia ustalenia ustawodawstwa istotne jest, aby w jego wyniku zainteresowany został objęty ubezpieczeniem tylko w jednym państwie członkowskim i aby mógł zrealizować ustanowione w art. 19 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego uprawnienie do wystąpienia do instytucji danego państwa członkowskiego z wnioskiem o wydanie poświadczenia na formularzu A1. Ocena takiego żądania należy do organów i instytucji właściwych tego państwa członkowskiego, zaś poświadczenie ustawodawstwa na formularzu A1 jest ogólnoeuropejskim dokumentem służącym do potwierdzenia podlegania ubezpieczeniom społecznym na terenie innych krajów członkowskich Unii Europejskiej niż kraj, którego dana osoba jest obywatelem.

Uczestnik wykonuje pracę na terenie kilku krajów Unii Europejskiej, w tym także Polski. W takiej sytuacji do uczestnika, jako osoby legalnie zamieszkującej na terytorium RP, wykonującej pracę najemną w kilku państwach członkowskich UE i zatrudnionej przez jednego pracodawcę, ma zastosowanie art. 13 ust 1 litera b) podpunkt i) rozporządzenia nr 883/2004, zgodnie z którym podlega on ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy.

W związku z powyższym, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, o czym orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 kpc jak w punkcie 2 sentencji.